

A photograph of two people sitting on a wooden bench, looking out over a pond in a park. The pond is surrounded by lush green trees and grass. The sky is blue with some clouds. The text 'Områdefornyelse' and 'Hedehusene' is overlaid on the image in a large, dark red font.

Områdefornyelse Hedehusene

**Høje-Taastrup
Kommune**

INDHOLD

Forord	s.4-5
Områdefornyelsen handler om partnerskab	s.6-7
Kortlægning af kulturarven	s.8-11
Fra bypark til kulturpark	s.12-17
Parkeringspladsen der blev til legeplads	s.18-21
Stiforbindelser bliver til Kløverstier	s.22-23
Stationsforpladsen – because first impressions last	s.24-25
Områdefornyelsen fortsætter	s.26-29
Lys på tunnellerne i Hedehusene	s.30-31

Områdeformyelse Hedehusene

Forord

Områdefornyelsen i Hedehusene har været ude på noget af et eventyr i løbet af de seks år, der er gået, siden vi startede. Det, der begyndte med et ønske om lokal fornyelse, er endt med en række flotte offentlige byrum. Og i processen har vi lært os selv, hinanden og vores by meget bedre at kende.

Det har været seks hæsblæsende år i Hedehusene. Da vi i 2012 fik midler til at igangsætte projektet, var det ud fra et meget ambitiøst program. Områdefornyelsens oprindelige ide var at styrke byens tre vigtigste byrum: Stationsforpladsen, Byparken og pladsen ved Hedehushallen.

Derudover skulle der skabes bedre forbindelser mellem byrummene og på tværs af byen. Og så skulle de store historiske værdier, byen gemmer på, synliggøres. Det skulle blandt andet ske ved en regenerering af byens industrikulturarv og ved at gøre arven synlig i byens rum. Det var byens egne borgere der i 2011 udarbejdede det program, vi i dag kan se resultatet af. Programmet blev efterfølgende godkendt af Byrådet og Ministeriet.

I 2012 startede områdefornyelsen med et budget på 12 mio. kr. og en tidsramme på fem år. Budgettet er sidenhen blevet udvidet adskillige gange, bl.a. med supplerende midler fra Byrådet samt bidrag fra EU's Creative City Challenge og Lokale og Anlægs Fonden.

Det er med stor glæde og oprigtig nysgerrighed at vi har deltaget i områdefornyelsens projekter. Ønsket om at synliggøre den industrihistoriske arv har båret frugt på måder som vi slet ikke kunne forestille os inden vi gik i gang. Og det lokale engagement og den viden, folk fra Hedehusene har bragt ind i projektet har givet den kant og den sjæl, der er kendetegnende for et stærkt lokalforankret bysamfund. Og det stopper ikke her.

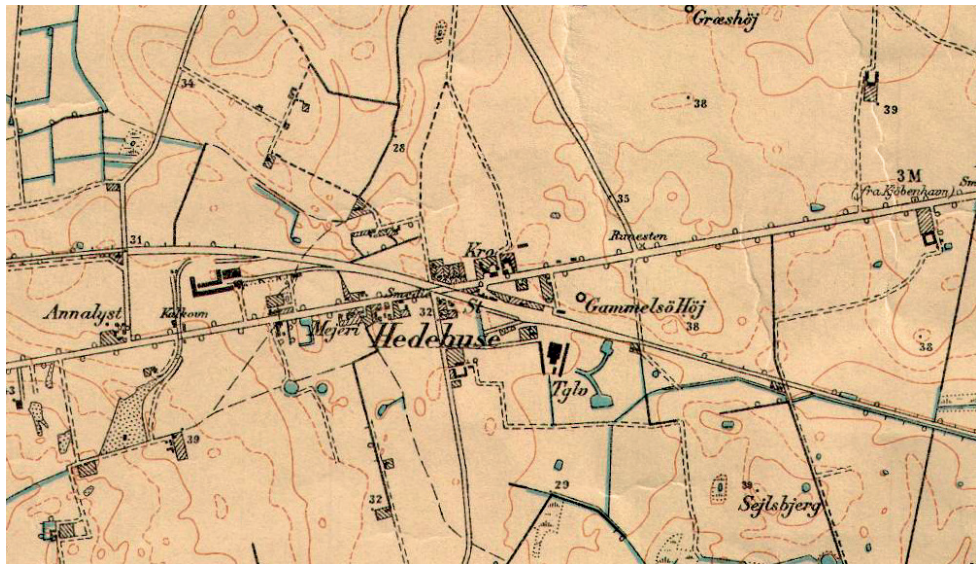
Den sidste hånd er netop blevet lagt på Råderumsstrøget gennem Charlottetekvarteret, som hægter sig på og forlænger områdefornyelsen fra pladsen ved Hedehushallen. Derudover arbejdes der i forbindelse med byudviklingen i Nærheden på at etablere et loop, der skal binde Nærheden sammen med resten af Hedehusene.

Med områdefornyelsen er den del af loopet, der ligger nord for jernbanen realiseret, og forbindelsen til Hedeland er blevet mere tydelig.

”Områdefornyelsens oprindelige ide var at styrke byens tre vigtigste byrum: Stationsforpladsen, Byparken og pladsen ved Hedehushallen.”

FAKTA:

HTK søgte i 2010 Socialministeriet om støtte til en områdefornyelse og fik samme år en støttetilkendegivelse på 4,05 mio. kr. HTK bidrog selv med 8,1 mio. kr.

Hedehusene, 1900

Kaffesurrogatfabrikken, 1932

Kilde: Arkitektonisk kortlægning
af Hedehusenes industrikulturarv, 2010

Rockwools produktionsanlæg, 2012

Områdefornyelse handler om partnerskab

Rygraden i områdefornyelsen har været det stærke partnerskab mellem lokale borgere, politikere og kommunens embedsmænd. Det er et partnerskab bygget på fælles mål og gensidig tillid.

For alle involverede parter har det været vigtigt, at det stærke lokalengagement fra starten afspejlede sig i områdefornyelsens arbejde. Det særlige ved områdefornyelsen er, at det er lokale aktører, dvs. grundejere, erhvervsliv og foreninger, der sidder i styregruppen sammen med byrådspolitikere.

I styregruppen sidder der repræsentanter for de lokale afdelingsbestyrelser, byrådsrepræsentanter samt kommunens embedsmænd. Styregruppen indstiller de projekter til byrådet, som de mener, der skal sættes på, og netop fordi der sidder byrådsmedlemmer i styregruppen, som har været med til at diskutere og prioritere blandt projekterne, så er godkendelsen af områdefornyelsens program sket relativt let.

Det giver nemlig ingen uro i resten af byrådet, fordi der allerede sidder byrådsmedlemmer, som er garanter for, at projekterne er lokalt forankrede.

Det betyder, at projekterne bliver mere bæredygtige, fordi lokale beboere, politikere og embedsmænd sammen sikrer både lokal forankring og kvalitetssikring. I Hedehusene har der desuden været et ønske om, at borgerinddragelse skal være en integreret del af alle projekterne. Derfor er alle projekterne blevet til i tæt samarbejde med naboer og brugere. Og som man kan se i resten af denne publikation, så er det noget som har haft stor betydning for alle områdefornyelsens projekter.

”Det særlige ved områdefornyelsen er, at det er lokale aktører, dvs. grundejere, erhvervsliv og foreninger, der sidder i styregruppen sammen med byrådspolitikere.”

STYREGRUPPEN

I 2012 nedsatte Byrådet en lokal styregruppe, som skal stå for at implementere programmet for områdefornyelsen og sikre, at områdefornyelsens aktiviteter og projekter afspejler områdets ønsker og behov bedst muligt. I styregruppen sidder fem repræsentanter fra Byrådet, fem repræsentanter fra erhverv/grundejere og fem repræsentanter fra kulturinstitutioner/ foreninger i Hedehusene. På det første styregruppemøde blev Jens Bjerger, formand for Hedehusene Idrætscenter, valgt som formand og byrådsmedlem Bjarne Kogsbøll valgt som næstformand styregruppen.

STYREGRUPPENS OPGAVER

Styregruppen skal sikre at Områdefornyelsens aktiviteter og projekter afspejler områdets ønsker og behov bedst muligt. Styregruppens medlemmer skal fungere som ambassadører for Områdefornyelsen og sikre det lokale kendskab til projektet. Styregruppen skal sikre, at der sker en bred borger- og brugerinddragelse i forbindelse med gennemførelsen af Områdefornyelsen. Denne inddragelse kan f.eks. ske gennem tema- og projektgrupper.

Styregruppen skal med udgangspunkt i byfornyelsesprogrammet for Områdefornyelsen sikre, at der udarbejdes detailplaner/skitseprojekter for delprojekter og indstille disse til Byrådet.

Kortlægning af kulturarven

Hvordan kan kulturarv hjælpe til at løfte en bydel? Det spørgsmål forsøgte vi at få besvaret i projektet Industrikulturens grænseløse kulturarv i byfornyelsen. Her har Høje-Taastrup Kommune i samarbejde med Dansk Bygningsarv og Supertanker udviklet og afprøvet en ny, generel metode til, hvordan kommuner kan arbejde strategisk med industrikulturarv i byudvikling og byfornyelse.

Hedehusene kan umiddelbart fremstå som en identitetsløs forstad, en pendler by til København, på Vestegnen, men da vi gik i gang med områdefornyelsen og talte med hinanden og vores naboer, fandt vi ud af, at Hedehusene faktisk har en spændende industrikulturarv.

Hedehusene har været en rigtig arbejder by med mange lokale og identitetsgivende produktionserhverv: Teglværket, kaffesurrogatfabrikken, Rockwool, Spændcom Beton. I dag er industriproduktionen lukket ned.

Den har efterladt sig spor i by og landskab, men hvis vi ikke gør noget for at bevare og udnytte industrikulturarven vil den langsom forsvinde i bybilledet og byens bevidsthed.

*”hvordan
kommuner kan
arbejde strategisk
med industrikultur-
arv i byudvikling og
byfornyelse?”*

Vi satte os for at aktivere kulturarven i byfornyelsen og byudviklingen. Industrikulturarven kan profilere Hedehusene på en ny måde. Industrikulturarven giver byen betydning og industrikulturarven er med til at gøre byen spændende for dem der bor der og dem der overvejer at flytte til. Med støtte fra Ministeriets forsøgspulje satte vi gang i en kortlægning af Hedehusenes industriarv og en undersøgelse af, hvordan vi kan bygge videre på den.

Derfor havde vi behov for nye redskaber til at kortlægge den og til at integrere kulturarven som et aktiv i udviklingen af nye strategier for byfornyelsen og byudviklingen. Håbet var, at vi dermed bedre kunne forstå, værdsætte og ikke mindst genanvende og aktivere den kulturarv, som er skabt af industriens produktion og råstofudvinding.

I efteråret 2012 blev der derfor afholdt to workshops med deltagelse af lokale borgere og foreninger i Hedehusene. Formålet med de to workshops var at udvikle ideer til aktivering af de potentialer, som projektet tidligere havde identificeret i forbindelse med både en arkitektonisk og en mental kortlægning af Hedehusenes industrikulturarv.

Projektet har desuden i mere end en forstand arbejdet 'på tværs' af gængse grænser i sin kortlægning af industrikulturarven, da både de arkitektoniske og mentale strukturer og spor er blevet kortlagt – sidstnævnte i en omfattende etnografisk kortlægning af borgernes egne holdninger til og historier om industrikulturarven.

Den etnografiske kortlægning har bidraget til at engagere nye borgere i arbejdet med kulturarven. De mange ideer til, hvordan industrikulturarven i disse områder kan bevares og aktiveres blev præsenteret i et idekatalog. Vi er stolte af, at nogle af de helt store ideer, der opstod, rent faktisk lod sig gøre at realisere: Kulturarv i byparken – blotlægning af historie, fokus på tegl som gennemgående tema på stationsforpladsen, oprettelsen af Kløverstier, Råderumsprojektet i Charlottet kvarteret, i brugtagning af Stationsbygningen og ikke mindst etableringen af stationsforpladsen.

”Den etnografiske kortlægning har bidraget til at engagere nye borgere i arbejdet med kulturarven. De mange ideer til, hvordan industrikulturarven i disse områder kan bevares og aktiveres blev præsenteret i et idekatalog.”

Resultaterne

Kommunen har fået overblik over Hedehusenes industriarv og øje på industriarvens udviklingspotentiale. Industriarven er kommet højere op på agendaen. Den er skrevet ind i kommuneplanen 2014. Industriarven tænkes også ind i NærHeden. En helt ny bydel, som Htk og Realdania opfører på den gamle teglværksgrund.

Kommunen har fået skabt en dialog med grundejere. En del af industriarven er på private hænder. Vi skal derfor pege på, hvordan kulturarven kan blive en ressource og ikke en begrænsning for de økonomiske interesser. Produktionsbygninger og landskab kan udvikles og udnyttes, så det skaber værdi for både ejerne og byen. Dialogen med kaffesurrogattens ejer betød, at han i dag ønsker at sætte bygningerne i brug, frem for at rive dem ned.

Vi har aktiveret den gamle Stationsbygning, så den igen får en central og aktiv funktion i byen. Nu som projekthus for borgerdrevne byudviklingsprojekter. Vi har skabt nye forbindelser/ruter (Kløverstier) blandt andet med udgangspunkt i de gamle tipvognsspor. Stierne er tegnet og etableret af borgerne selv.

Vi har skabt nye alliancer omkring kulturarven. Og et partnerskab mellem museum, bibliotek, skole og boligområde om aktiviteter der giver den nye generation en bevidsthed om deres bys kulturarv. Kulturarven har været på skoleskemaet og børnene har prøvet at lave deres egne teglsten.

”Og et partnerskab mellem museum, bibliotek, skole og boligområde om aktiviteter der giver den nye generation en bevidsthed om deres bys kulturarv.”

Fra bypark til kulturpark

Hedehusene Kulturpark er i dag et byrum, der binder Hedehushallen sammen med stationsområdet og hovedgaden. Men ved projektets opstart var det kun det nydelige græs foran kulturhuset, der blev brugt.

Som den første kommune i Danmark har Høje-Taastrup valgt at afholde en åben idékonkurrence på innovationsplatformen **Innosite**, om et redesign af Hedehusene Bypark. Målet var at skabe det bedste resultat for byen og dens borgere ved at udfordre den gængse rådgiverrolle.

Hvad ville du lave om, hvis du fik mulighed for at være med til at designe Hedehusene Bypark? Det spørgsmål stillede Høje-Taastrup Kommune under overskriften **CULTURE PARK**, hvor både fagfolk og borgere blev inviteret til at komme med deres input til, hvordan Byparken i Hedehusene kunne udvikles fra et skjult byrum til en kulturpark med oplevelser for alle.

Byparken ligger helt centralt i Hedehusene, men ikke i de lokales bevidsthed. Selvom parken ligger centralt, opfattede Hedehusenes borgere ikke parken som en del af byens

centrum. Det skyldtes, at parken virkede svær at komme til og ikke trådte i karakter. Parken manglede mere markante indgange og noget mere at byde på.

Derfor ønskede områdefornyelsen forslag til en oplevelsesrig rute gennem parken og punkter på ruten, som kunne gøre Byparken til en mangfoldig by- og kulturpark, der byder alle slags brugere og borgere velkommen.

Kulturpark – hvad er det?

Byparken husede allerede byens Kultur- og Fritidscenter, der er hjemsted for en række forskellige foreninger og aktiviteter, men hvor der var liv i centeret, lå parken ofte helt øde. Derfor var det helt oplagt at tænke i nye muligheder for at skabe oplevelser i området. Ønsket var at skabe et sted, hvor man kunne opleve kultur og kulturarv, blive klogere på byens fortid, nutid og fremtid på en ny og spændende måde og få rum til alt fra dialog, ophold og fordybelse til leg, musik og madpakker.

Det, der er særligt interessant ved **CULTURE PARK** konkurrencen, var, at den indeholdt både en konceptuel og en helt konkret designopgave. For en kulturpark, hvad er det? Her var der ikke nogen enkle svar og

områdefornyelsen ville rigtig gerne inspireres af andre – ikke bare i Danmark, men også ude i verden. Derfor valgt områdefornyelsen at gå til opgaven ved at lave en helt åben idékonkurrence, hvor både fagfolk, men også helt almindelige borgere fra både ind- og udland kunne komme med forslag.

*”Hvad ville du lave om, hvis du fik mulighed for at være med til at designe Hedehusene Bypark? Det spørgsmål stillede Høje-Taastrup Kommune under overskriften **CULTURE PARK..**”*

Innovation som drivkraft

Med konkurrencen på Innosite udfordrede vi rådgiveropgaven ved at åbne for, at ikke kun en, men et netværk af ”rådgivere” kunne være med i processen, det man kalder crowdsourcing. Det giver bedre idéer, og sikrer at den enkelte borger får flere muligheder for at tage aktivt del i udviklingen af deres by.

CULTURE PARK konkurrencen var derfor åben for alle. Og selv om man ikke selv havde et konkret forslag til en løsning, så var der stadig rig mulighed for at bidrage til udviklingen. Konkurrencen afvikledes nemlig på en åben innovationsplatform, der fungerer på den måde, at alle kunne gå ind og enten uploade egne idéer eller kommentere på andres idéer. På den måde skabtes der et rum for åben innovation og co-creation, hvor idéer og løsningsforslag løbende kunne videreudvikles og kvalificeres i et fællesskab og samarbejde mellem flere forskellige parter på tværs af fagligheder og landegrænser.

Illustration: Innosite.dk

Jorden som udgangspunkt

Vinderforslaget ”It’s all about Earth”, var tegnet af Anna Louise Flach de Neergaard, der er uddannet landskabsarkitekt. Hun forklarede, at hendes projektide tog udgangspunkt i Hedehusenes industrielle kulturarv, hvor jorden – som titlen ”It’s all about Earth” også antyder – spiller en central rolle.

Hedehusene er omgivet af ler, kalk, grus og sten, som byen på mange måder er vokset frem af og blevet formet af. Så hvorfor ikke skabe en bypark, hvor fortællingen, naturgrundlaget og arbejdet med jord er det samlende element, der giver stedet en markant identitet, og som skaber aktiviteter, der involverer borgerne i f.eks. dyrkningsfællesskaber og leg.

Kulturarven er vigtig for Hedehusene, og det er vigtigt, at den ikke går i glemmebogen. Det skal være noget, som beboerne skal være stolte af.

Områdeformelse Hedehusene

Mere konkret gik hendes projektide ud på, at opdele byparken i to områder og anlægge en sti, der beskriver områdets historie og udvikling, og på den måde indtænker områdets fortid, nutid og fremtid. Dette gøres bl.a. ved at inddrage gamle industriobjekter som mursten, beton og sten, og dette fokus på områdets kulturarv som identitetsskabende elementer var en af de vigtigste grunde til, at projektet blev udpeget som vinder.

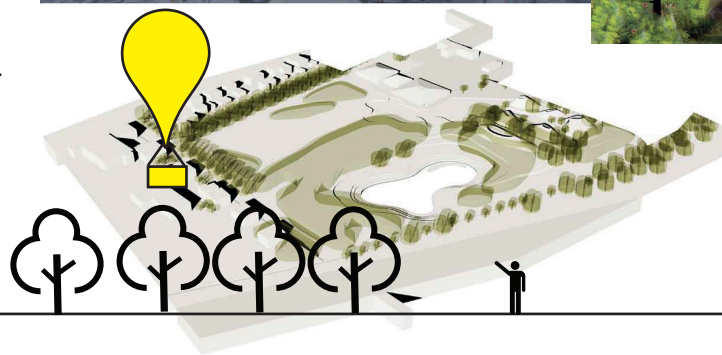
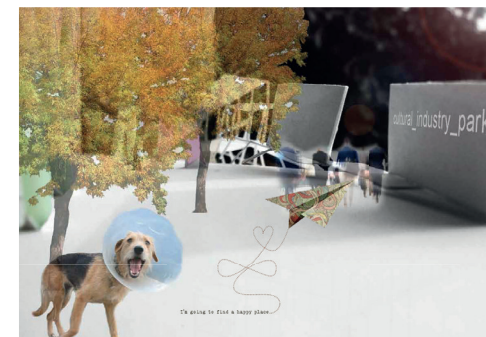
Vinderprojektet fik 25.000 kr. og mulighed for at blive realiseret i samarbejde med Spektrum Arkitekter, som var rådgivere på opgaven.

Konkurrencens 2. plads fik 15.000 kr. og gik til Leva Butkute med forslaget "CIP". Hendes ide var at placere smukke, skulpturelle stålkonstruktioner forskellige steder i landskabet – en ide, som der også blev indarbejdet i det endelige projekt.

3. pladsen fik 10.000 kr. og gik til Colectivo AC's forslag "BallON", hvor en stor, gul ballon giver opmærksomhed og identitet til byparken og vil være et vartegn for hele Hedehusene – en ide, som blev brugt i forbindelse med åbningen af parken.

I alt kom der 54 forslag til konkurrencen fra både lokale borgere, professionelle fagfolk og studerende. Alle forslag til konkurrencen blev

vurderet af en jury bestående af: Joan Raun, Spektrum Arkitekter, arkitekt Lisbeth Westergaard, Peter Hansen fra FDF Hedehusene, Lars Spatzek fra Kroppedal Museum, Johan Galster fra kommunikations- og idébureauet 2+1 og Rune Fløe Bæklund fra Høje-Taastrup Kommune. Forslagene inklusiv de tre vindere kan ses på www.innosite.dk.

14

identity

activities

Illustration: Innosite.dk

Borgerinddragelse

Det har været afgørende for områdefornyelsen, at parken blev udviklet i samarbejde med borger og lokale interessenter. Derfor tilrettelagde Områdefornyelsen sammen med Spektrum Arkitekter en proces, der var åben for alle borgere. Eksempelvis blev der etableret en Bypark gruppe og en facebookgruppe for alle borgere, der gerne vil involvere sig. Byparken lå som en skjult skat i Hedehusene. En vigtig del af udviklingen af parken var derfor at skabe større opmærksomhed omkring de muligheder parken rummer nu og fremover.

Derfor har Områdefornyelsen som en del af projektudviklingen arbejdet med at skabe liv i parken og vise parkens potentiale. Det har samtidigt skabt gode anledninger til at komme i dialog med folk i Hedehusene om muligheder og ideer til udvikling af parken. Eksempelvis blev alle borgere i sommer inviteret til en 'Picnic i Byparken', der kombinerede skattejagt, fysiske aktiviteter, frokost i det grønne, underholdning og viden om Hedehusenes fortid, nutid og fremtid.

Skattejagten tog deltagerne med på en historisk rejse gennem Byparken, hvor de skulle løse opgaver og indsamle viden. Arrangementet gav borgerne mulighed for at give deres mening til kende og engageres sig mere i udviklingen af parken.

Den 29. oktober 2013 holdt områdefornyelsen et stort anlagt borgermøde om Hedehusene Bypark. Her blev vinderne af Innosite konkurrencen præmieret, og Spektrum Arkitekternes foreløbige forslag til parkens fremtidige udformning blev fremlagt og diskuteret. I parken blev der opstillet lanterner på den foreslåede oplevelsessti. De tre Innosite-vinderforslag og projektforslaget er efterfølgende blevet udstillet i Stationsbygningen på Hedehusene Station.

Kulturstien

Kulturstien forholder sig til den mest benyttede rute igennem Byparken, nemlig den selvopståede forbindelse mellem Charlottেকvarteret og Hede- husene handelscentrum. Stien tilbyder således en ny anlagt rute, der forbinder de to hjørner af parken.

Den selvopståede sti er et såkaldt "elephant track", som er opstået ved brugernes jævnlige gang igennem parken. Den nye sti er ikke helt tro mod fugleflugtslinjen, da vi også ville tilbyde en landskabsmæssig rig oplevelse gennem parken. Stien fører de besøgende igennem det viltre bakkelandskab, langs en storslået 'væg' af gamle egetræer, forbi en formidabelt udsigt over regnvandsbassinet og videre langs et skovområde.

På kulturstien kobler sig funktioner som bænke og lys samt ikke mindst formidling af områdets kulturarv. Stien er blevet gjort til et smukt og gennembearbejdet historiefortællende element, der via en grafisk belægnings- leg formidler Hede husenes eksistensgrundlag.

Ved at lade stien fremstå som et mix af beton, tegl, sten, grus og ler bliver stien et koncentrat

eller en fastfrysning af naturens ressourcer og dermed byens industrikulturarv.

Således kan kulturarven og materialiteten både ses med øjet og mærkes under fødderne og giver stiens brugere en kropslig oplevelse af Hede husenes historie.

Ved indgangen til parken fra Charlottেকvarteret møder man et bakkeområde der er skåret i to. To stålskiver virker som støttemure, og danner et tydeligt indgangsparti og en overgang mellem bakkelandskabet og verdenen udenfor. Stålskiverne giver nogle store flader som bruges til at illustrere en tidslinje, der formidler industrihistorien.

På et centralt beliggende sted i parken, i mødet mellem fladen, bakkerne, regnvandsbassinet og fritidscenteret, er der etableret en opholdstrappe, der fungerer som samlingssted, destination for skovture eller en pause på løberuten. Et sted, hvor man stopper op og nyder udsigten ud over regnvandsbassinet eller bevæger sig ned mod bassinet.

I skovbrynet mellem græsplæne og regnvandsbassin er der etableret en skovpavillon. Koncertsøjler rejser sig som artificielle træer i skovbrynet og danner sammen med en mindre scene ramme om kulturelle aktiviteter og arrangementer i parken. Pavillonen kan

bruges af skoler og institutioner til udeundervisning eller som en udvidelse af kulturhuset til mindre koncerter eller møder. På den måde bliver bakkelandskabet et udflugtsmål for børn og barnlige sjæle, og gør det attraktivt at bruge parken som transitrum mellem Charlottেকvarteret og hovedgaden.

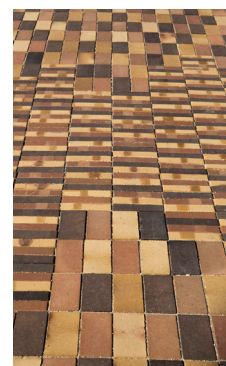
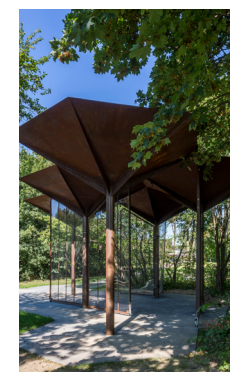
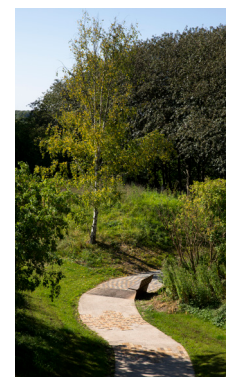
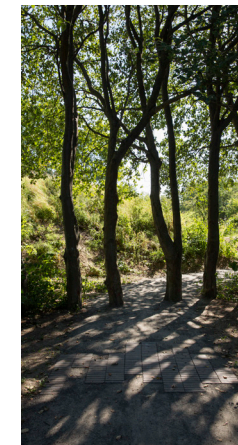
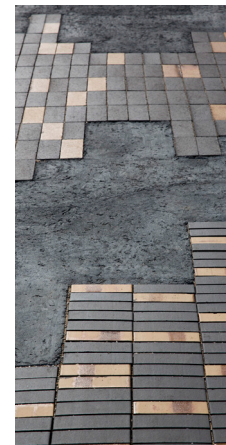

Foto: Forben Eskerod

Områdeformelse Hedehusene

Parkeringspladsen der blev til legeplads

En af de fysiske indsatser i områdefornyelsen har været at omdanne pladsen foran Hedehushallen fra en parkeringsplads til et byrum med mulighed for både parkering, ophold og leg. Derfor blev der skabt en kreativ løsning med den helt rette balance mellem funktionerne.

Hedehusene har fået landets første aktivitetspladser, hvor biler kan parkere, samtidig med at brugerne kan spille streetfodbold, dyrke fitness eller klatre. En ny aktivitetsplads foran Idrætscentret i Hedehusene bliver et attraktivt samlingspunkt med mulighed for både leg og sport. Aktivitetsmulighederne er mange, fra både boldspil og klatring til hyggeligt ophold.

Udgangspunktet for fornyelsen af p-pladsen var, at etableringen af det nye tyrkiske kulturhus betød, at parkeringspladsen ved Hedehushallen skulle udvides. Denne plads ville i store tidsrum stå tom på bekostning af græsplæner, legepladser og plads til sjov. Derfor var der behov for at udtænke en kreativ løsning, hvor både plads til sjov og parkering kunne prioriteres.

Ambitionen var, at al den indendørs aktivitet, der finder sted i Hedehushallen og Spejdernes klubhus, kunne smitte af på pladsen. At pladsen, der er et bindeled mellem Hedehusene og Charlottetkvarteret kunne byde velkommen, og indbyde til leg og aktivitet. Disse ønsker resulterede i, at en integreret aktivitets – og parkeringsplads skulle etableres. På den måde ville flest muligt få gavn af pladsen.

På parkeringspladsen er der anlagt en multibane med plads til forskellige aktiviteter. Der er kommet en basketballbane, streetfodboldbane, streethåndboldbane, tennishane, cykelbane, skyde-til-måls-bane, opvarmingsbane. Gennem de forskellige mure, der er blevet sat op opnås der både mulighed for klatring, parkour, skate, crossfit og at balancere samtidig med at murene er med til at øge trafiksikkerheden.

Derudover er bænke og faciliteter til rolig leg også opstillet. Baner til forskellige sportsgrene er op sribet og påført grafiske belægninger, for på den måde at opfordre og indbyde til bevægelse i en masse forskellige aktiviteter.

Udover denne multibane er 50 nye parkeringspladser også etableret. På området uden for parkeringspladsen er der også anlagt gynger, trampoliner, snurretoppe, sandkasse, klatre-

landskab og mosaikudsmykkede bænke –alt sammen for at indbyde til leg og ophold.

Også Idrætscentrets, FDF-husets og kulturhusets aktiviteter kan foregå på pladsen, så pladsen kan fungere som fælles torv for hele området. Her kan man mødes til sociale arrangementer som loppemarkeder, kulturdage og sceneoptrædener. Det er afgørende, at pladsen kan bruges af mange forskellige brugergrupper og til mange forskellige aktiviteter, og derfor har processen i høj grad handlet om at inddrage de forskellige foreninger, institutioner og borgere.

”Ambitionen var, at al den indendørs aktivitet, der finder sted i Hedehushallen og Spejdernes klubhus, kunne smitte af på pladsen..”

Det har betydet, at alle som har haft lyst til at deltage, har fået stor indflydelse på, hvad pladsen skulle indeholde, så vi har fået skabt et levende byrum,” siger Jens Bjerger, formand for styregruppen i områdefornyelsen og formand for Hedehusenes Idrætscenter.

Bag projektet, der er landets foreløbig eneste kombinerede p-plads og aktivitetsplads, står arkitekter fra LiW Planning. Lokale og Anlægsfonden har været en vigtig partner i udviklingen og finansieringen af projektet, der ventes færdigt i foråret 2013.

” pladsen kan fungere som fælles torv for hele området. Her kan man mødes til sociale arrangementer som loppemarkeder, kulturdage og sceneoptrædener.”

Områdefornyelse Hedehusene

Mere bevægelse i byens rum

Motion under frie former i de offentlige rum er i høj kurs. Der bliver flere og flere, der leger, løber og motionerer i byens rum, og derfor skal pladsen understøtte disse forskellige former for hverdagsmotion.

Med aktivitetspladsen inviterer vi alle borgere i Hedehusene til leg, idræt og bevægelse i det offentlige rum. Vi har samtidig skabt et aktivt mødested for brugere af områdets mange idræts- og kulturtilbud, for børn og unge og for beboerne i bl.a. Charlotteager.

I Hedehusene skal der være plads til både biltrafikken og livet i byen. Derfor indrettes pladsen med zoneinddelt parkeringsareal, som sikrer, at man kan parkere uden at komme i karambolage med de forskellige aktiviteter. Eksempelvis er parkeringsbåsene udforet, så de kan fungere som streetbasketbane, når bilerne ikke optager pladsen.

”Der bliver flere og flere, der leger, løber og motionerer i byens rum, og derfor skal pladsen understøtte disse forskellige former for hverdagsmotion”

Stiforbindelser bliver til Kløverstier

En bedre sammenbinding af Hedehusene har længe været højt på den lokale dagsorden, og stiforbindelser har derfor fået en central plads i områdefornyelsens program. Men der skulle en gruppe lokale superbrugere til for at give dette projekt sin rette form.

De lokale har en vigtig viden om områdets potentialer og muligheder, og de kan derfor være med til at kvalificere områdefornyelsens projekter gevaldigt. Det er også vigtigt at borgernes selv er med til at realisere de behov og ønsker de har for deres lokalområde. På den måde sikrer man nemlig ikke kun et midlertidigt ejerskab, men at løsningerne rent faktisk bliver brugt i og passet på. Det er Kløverstierne er rigtig godt eksempel på.

Kløverstierne er en del af et landsdækkende koncept, som skal få borgere til at gå på opdagelse i deres egen by. Og i Høje-Taastrup har den meget aktive lokalhistoriske forening været afgørende for oprettelsen af nogle kløverstier der giver bringer brugeren vidt omkring i kulturlandskabet omkring

Hedehusene. Indtil områdefornyelsen gik i gang med at udvikle den del af programmet, der handlede om stiforbindelser, havde den lokalhistoriske forening jævnligt snakket om, hvordan man kunne gøre unge og voksne i Hedehusene mere bevidste om byens historie og industriarv. Og derfor var det oplagt at tilbyde dem en nøglerolle i projektet.

Til alt held havde Friluftsrådet på dette tidspunkt en national kampagne for oprettelsen af kløverstier i hele Danmark, og vi søgte derfor om midler til at supplere vores projekt. Med den store viden fra den lokalhistoriske forening og deres erfaring med at tilrettelægge vandreruter, kunne områdefornyelsen udvikle hele fire kløverstier af forskellig længde. Det var den historiske gruppe, der selv definerede, hvor stierne skulle ligge og hvad man skulle opleve på vejen.

”Kløverstierne er en del af et landsdækkende koncept, som skal få borgere til at gå på opdagelse i deres egen by...”

I processen fik vi kortlagt en masse ny viden om Hedehusene, og resultatet kan bl.a. ses i form af de flotte stier, der bugter sig gennem Kulturparken. Stierne kan endda findes på appen Endomondo, så man kan bruge dem på sin mobiltelefon.

Men hvis Nærheden skal være en integreret del af Hedehusene, kræver det mere end oprettelsen af kløverstier. Jernbanen er en meget markant barriere. Den eneste måde at komme over på den anden side er, hvor Roskildevej kører under jernbanen. Derfor er Nærheden I/S gået i gang med at bygge en ny bro henover jernbanen. Broen skal have plads til både biler, cykler og fodgængere og bliver etableret så den nye vej rammer Roskildevej lige øst for Hedehusene station. Dermed kommer der endelig samling på Hedehusene nord og syd for banen.

Kløverstier

Kløverstier kommer i fire forskellige farver som svarer til deres længde. Der er sorte, røde, blå og grønne stier som har længde på hhv. 10 km – 7,5 km – 5 km og 2½ km. Stierne udgår altid fra samme sted, og i Hedehusene er det fra stationsbygningen, hvor der står en såkaldt kløverpæl, der i øjeblikket fortæller om de to lange ruter. Her kan man hente en folder om turene. Når man går en tur langs en af stierne, vil man se en kløverpæl med tekst, når man kommer til et sted, hvor der er noget at fortælle, og i Hedehusene er det historiske steder – gamle som nye.

Den sorte sti der hedder Hedeland-Reerslev-Hedehusene er 11,5 km, og har – ud over pælen ved stationen – 10 kløverpæle, der fortæller om industriarven, Reerslev og den nye bydel Nærheden.

Den røde sti der hedder Fløng-Kallerup-Hedehusene er 7,5 km, og har – ud over stationens pæl – 7 kløverpæle, der fortæller om seværdighederne i området.

Den blå sti der hedder Baldersbrønde-Charlotteager-Hedehusene er 4,7 km.

Den grønne sti på 2,5 km, der kommer til at gå fra stationen, rundt om Mejeriet og syd på til den sydlige del af Reerslevvej, og ad stier m.v. tilbage til stationen.

Områdeformylse Hedehusene

Stationspladsen- *because first impressions last*

Hedehusene Station er det første, nye tilrejsende ser, når de står af toget eller ankommer til byen ad Roskildevej. Derfor har det været en helt afgørende del af områdefornyelsens store puslespil, at få etableret en flot stationsforplads, så tilrejsende oplevede at blive vel modtaget ved ankomsten til byen.

Hedehusene station har haft et væld af roller siden den blev bygget for 100 år siden. Ud over at være stationsbygning med alt hvad det indebærer af billetsalg og ventesal, har den også huset udstillinger, bogbytteri, projekthus og sågar en politistation. Stationsforpladsen er et trafikalt knudepunkt, hvor der dagligt færdes mange mennesker i forbindelse med brug af den offentlige transport, parkeringspladserne og områdets butikker.

Men området har været præget af, at det udelukkende har haft funktion som trafikplads og at det havde en karakter af byens bagside. Her var ikke nogen grund til ophold i længere tid og det var med til at give en forladt ankomst til Hedehusene.

Områdefornyelsen ønskede at udfolde stationsforpladsens potentiale, ikke kun som trafikalt knudepunkt, men også som et byrum, der byder velkommen til byen, og hvor man har lyst til at gøre ophold og mødes fordi der er et spændende byliv på pladsen. Med det nye store byudviklingsområde Nærheden, vil Hedehusene de kommende år opleve en bymæssig vækst. Stationsområdet har en stor betydning for byudviklingen og som forbindelsen mellem den nye bydel og den eksisterende by.

En plads for mennesker

Stationsforpladsen har en central placering i Hedehusene, og derfor har det været vigtigt at skabe en plads, der byder velkommen til byen. Målet har været at omdanne stationspladsen til et levende byrum, der først og fremmest er for mennesker og socialt liv. Busser og biler kan fortsat sive over pladsen, men opholdet og de bløde trafikanter er i højsædet – der er bl.a. en eventplads, et springvand og en opholdstrappe, hvor man kan sidde sammen og hygge sig. Der er arbejdet med den kulturhistoriske dimension ved skabe sammenhæng mellem materialerne på de historiske bygninger og den nye belægning. Pladsen er anlagt med røde teglsten, som bl.a. peger tilbage på teglværket, som har været en vigtig del af Hedehusenes historie.

Flot finale for Områdefornyelsen i Hedehusene

Stationsforpladsen er en del af Områdefornyelsen i Hedehusene, som er forløbet fra 2011-2017 og har fokuseret på at gøre det centrale Hedehusene til et attraktivt omdrejningspunkt for det sociale og kulturelle liv og butikslivet.

I 2017 fik Høje-Taastrup Kommune brolæggerprisen for stationspladsen i Hedehusene med respekt for områdets industrihistorie. Den nye plads foran stationen, er hovedsageligt belagt med røde teglsten, der dels passer til omgivelserne og dels henviser til kulturhistorien i byen. Det er planlagt og udført i en sådan kvalitet, at Bro-læggerlauget under Dansk Byggeri har valgt at belønne bygherren, Høje-Taastrup Kommune, med Bro-læggerprisen 2017.

”Stationsområdet har en stor betydning for byudviklingen og som forbindelsen mellem den nye bydel og den eksisterende by...”

Respekt for historien

Et teglværk med navnet A/ S Hedehus-Teglværket, beliggende tæt på stationen, blev etableret i byen op til år 1900 og var fra anden verdenskrig og cirka 25 år frem den største industriarbejdsplads i Hedehusene. Det er altså den historie, som projektet er designet efter, og derfor er belægningen udført i klinker af tegl.

Det er en ren klinkeopgave, hvilket man ikke ser så tit. I dommerkomitéen så derfor kårningen som en god anledning til at fortælle, at det også er noget brolæggere kan finde ud af. Brolæggerlauget har siden 1986 uddelt Brolæggerprisen til en byherre, rådgiver, institution eller kommune, der har vist nytænkning og særlig idérigdom i forbindelse med et eller flere belægningsarbejder.

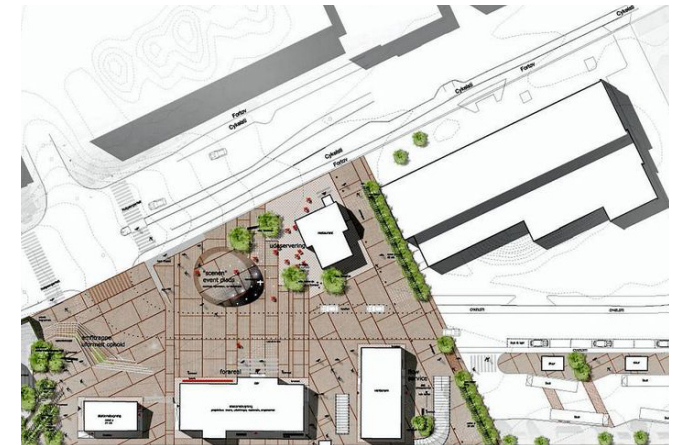

Illustration: Juul Frost Arkitekter

Områdefornyelsen fortsætter

Projekt råderum

I forlængelse af områdefornyelsen er der i samarbejde med boligorganisationerne udviklet et Råderumsstrøg gennem Charlotteskvarteret, som hæfter sig fast på pladsen ved Hedehushallen.

Råderumsstrøget iscenesætter på fantasifuld vis Charlotteskvarterets store fællesarealer og sørger på den måde for, at kvarteret bliver en destination i byen. Det giver samtidig anledning til at bløde trafikanter kan lægge vejen gennem Charlotteskvarteret der derved knyttes helt tæt til Hedehusenes positive udvikling.

Projektet Råderum hæfter sig på den igangværende områdefornyelse i Hedehusene. Strøget gennem Charlotteskvarteret forbindes med det stiforløb og de centrale byrum, som udvikles i områdefornyelsen, ikke mindst den nye plads ved Hedehushallen. Dermed bliver strøget en del af et grønt, rekreativt træk gennem det centrale Hedehusene.

Infrastrukturændringerne sikrer endvidere en bedre sammenhæng mellem Charlotteskvarteret og resten af byen og er med til at bryde boligområdet isolation.

Projektet åbner op mellem Charlotteskvarterets skole, institutioner og boliger, så det eksisterende grønne område bliver et sted med masser af aktivitetsmuligheder for beboere og besøgende i alle aldersgrupper og med mange forskellige interesser. En blødt skrånende plæne erstatter den eksisterende, 2 meter høje og tæt bevoksede terrænmur, så der bliver frit udsyn og bevægelse mellem skole og boliger.

I skråningen ligger nicher med tværgående vægge, der skaber læ for vinden og mere intime steder at mødes og opholde sig. Det fælles, åbne område indrettes til forskellige aktiviteter, fra boldspil til sommerfuglestudier, fra dans til klatring, fra læring om geometri til springgymnastik. På den måde inviterer området til brug for børn, unge, forældre og ældre, for skolelærere, fritidsklubber og lokale foreninger som klatreklub, FDF og gymnastikforening. Her kan man være både sammen i store grupper og hver for sig, men lige i nærheden.

Projektet skaber genkendelighed og karakter langs Charlottestien og Dalstien, der er parkstrøgets primære forbindelser til omgivelserne på langs og på tværs ved at etablere en række pejlemærker.

Områdeformyelse Hedehusene

Pejlemærkerne indbyder til ophold ved stien med en bænk, blomstrende træer og et “tæppe”, der med et detaljerigt materiale og en klar farve markerer et helle på vejen. Master med skilte og midlertidig udsmykning viser vej og giver anledning til at stoppe op. Ved at invitere til ophold og bryde de lange strækninger visuelt til kortere sekvenser forventes, at Pejlemærkerne vil påvirke knallertkørere til at tage større hensyn. Tunnellen mod syd udsmykkes med malerier og lys og der skabes overblik ved indgange og udgange, så det bliver en god oplevelse at bevæge sig gennem tunnelen både dag og nat.

Mellem Charlotteager og bolighaverne anlægges en slynget sti, der forbinder til aktivitetsområdet med bl.a. Hedehushallen, Kulturhuset og FDF, Byparken og stationen på en strækning, som mange beboere benytter i dag, men som er mudret om vinteren og opleves utryg om aftenen.

Med pejlemærker og nye lamper bliver stien et rart sted at bevæge sig. Indgangen til kvarteret ved ankomst fra Byparken markeres med farverige belægninger, Pejlemærker og et markant info-punkt. Kørebanearealet mellem midterrabat og boliger omdannes til parkeringsareal.

På den måde indskrænkes vejbredden til en almindelig byvej med et spor i hver retning, og mulighederne for bil ræs begrænses.

På hjørnet ved indgangen til aktivitetsplads, hal, kulturhus og FDFhus etableres en hævet, farvet belægning der skaber opmærksomhed fra bilister omkring krydsende bløde trafikanter.

”Pejlemærkerne indbyder til ophold ved stien med en bænk, blomstrende træer og et “tæppe”, der med et detaljerigt materiale og en klar farve markerer et helle på vejen.”

Som ved indgangen i vest markeres indgangen til kvarteret fra øst ved ankomst fra Høje-Tastrup Stien med farverige belægninger, Pejlemærker og et markant info-punkt.

Projektet skaber rum til hverdagsliv på pladsen, som er det første møde med kvarteret ved ankomst fra Stager. På den måde bliver den solbeskinne skrænt et godt sted at opholde sig, og beboernes almindelige aktiviteter bliver en synlig del af byen, der inviterer naboer til at være med. Ligesom med tunnelen mod syd udsmykkes tunnelen under Oasen med malerier og lys, så den bliver en god oplevelse at bevæge sig gennem både dag og nat.

Den vestvendte skrænt indrettes til ophold mellem et væld af blomstrende planter, der skaber skiftende farver, dufte og teksturer over året. Oven for skrænten kan man opholde sig i længere tid, slappe af under trækrone med et spil skak eller ved fontænen, hvor vandet er samlingspunkt for børn og voksne fra alle kulturer. Eller man kan komme forbi for at vaske bilen og tæpperne eller for at bidrage til et bedre miljø ved at sortere sit skrald. Blandingen af forskelligartede aktiviteter og de karakterfulde elementer skaber et nyt kendetegn i og for kvarteret som et sted, man ser og husker, og et sted, man mødes.

Stationsbygningen

Stationsbygningen i Hedehusene har med sine 100 år set lidt af hvert. I gamle dage var stationen byens livsline til omverdenen. Det var her varer kom, passagerer og post kom ind og herfra alt gods kørt ud i verden. Men da Hedehusene begyndte at stagnere og de gamle industrier forsvand, mistede stationsbygningen sin betydning. Man forsøgte i stedet at lægge andre funktioner ind, såsom en politistation, men det kom aldrig rigtig til at fungere.

Det var der en del lokale borgere, der ville lave om på. De syntes at det var kedeligt, at den bare lå øde hen det meste af tiden. De fik lov til at bruge bygningen og det blev startskuddet til en række aktiviteter. I starten blev der plads til historiefortællinger for børn og skuespil med børneskuespillere. Sidenhen blev den boligsociale helhedsplan inviteret til at bidrage mens andre borgere startede Hedemarkedet. Det blev snart til et årligt julemarked som var tilknyttet stationsbygningen og ikke mindst juletræstænding på Stationsforpladsen. Borgerne arrangerede sågar en studietur til Bruxelles for at få inspiration til, hvordan man kunne aktivere bygningen.

I dag fungerer bygningen som base for mange af byens aktiviteter. Her mødes foreningslivet, når der er behov for mødelokaler og huset er med tiden blevet åbnet op, så der er nemmere adgang for offentligheden.

Foreningen Charlottentotterne har ophængt bogskabe, hvor man kan dele bøger, og det er blevet nemt at opholde sig i ved bygningen,

efter der er blevet opsat flote nye bænke. Og takket være borgernes initiativ er Stationsbygningen igen ved at indtage en central plads i byens liv.

Områdeformylse Hedehusene

Lys på tunnellerne i Hedehusene – et partnerskabsprojekt med Philips

Det er kendetegnende for områdefornyelsen at der tænkes i partnerskaber. Lysprojektet på tunnelen ved jernbanen er et rigtig fint eksempel på, hvordan partnerskaber opstår og hvordan de er med til at understøtte en fælles fortælling. Og i en by som Hedehusene, hvor industrikulturarven er så stærk, er det helt naturligt, at det netop er det lokale erhvervsliv der bliver inddraget og bidrager til et borgerdrevet projekt.

I Baldersbrønde ved Hedehusene ligger Philips Lightings danske fabrik. Det er en lokal arbejdsgiver og en jævnlig sparringspartner for Høje-Taastrup Kommune i andre udviklingsprojekter. Lysprojektet er blevet realiseret, fordi områdefornyelsen og Høje-Taastrup Kommunes byrådspolitikere i lang tid havde ønsket sig lys på tunnelen for er at markere ”byporten til Hedehusene” og ”porten til Hedeland”.

Philips Lighting tog på den baggrund kontakt til kommunen og til områdefornyelsens

styregruppe. Og inden længe blev de enige om et samarbejde hvor Philips Lighting blev medsponsor og finansierede halvdelen af projektets lyskilder.

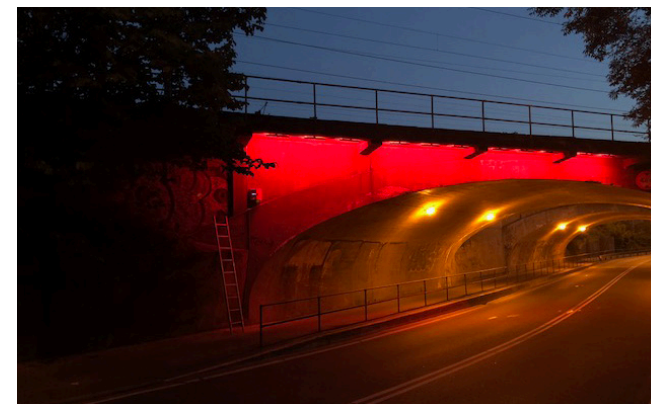
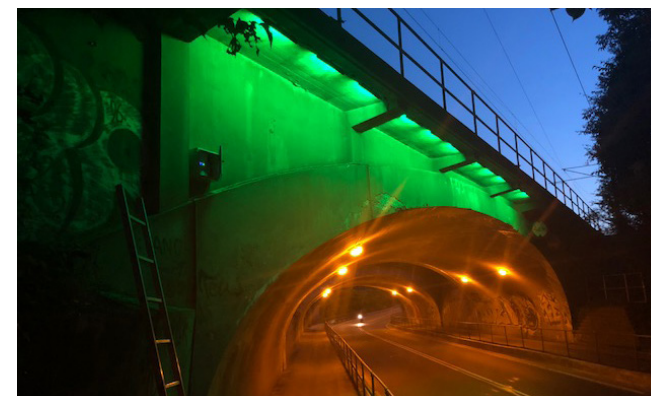
Men før projektet kunne realiseres var der mange spørgsmål der skulle besvares. For hvordan skal en lysudsmykning på tunnelen se ud? Hvor omfattende skal projektet være? Hvilke farver skal lysene have, hvilken retning skal de lyse og kan de komme til at genere naboer og trafik?

Derfor drog kommunens tekniske udvalg på inspirationstur til Lyon i Frankrig, hvor Philips har en stor armaturfabrik. Dernede fik de set fabrikken og et væld af tekniske løsninger. Men de så også hvordan lysteknologi blev brugt i praksis til at udsmykke broer, tunneller og veje i Lyon, som er internationalt kendt for sin årlige lysfestival.

Efter hjemkomsten faldt detaljerne hurtigt på plads. Styregruppen, Høje-Taastrup Kommune og Philips Lighting blev enige om at udstyre tunnellens facader med lysarmaturer der lyser nedad og som kan chancere og skifte farve meget langsomt i løbet af et døgn. På den måde vil tunnelen få et flot, varmt skær der kan ses i aften- og nattetimerne.

Lyseudsmykningen vil være et flot pejlemærke der byde trafikanter fra Roskilde velkommen.

Fra den anden side vil værket synes mindst ligeså markant. Her vil lyset markere hovedgadens afslutning, men et vil også være en flot kulisse der afrunder og indrammer moderniseringen af stationsforpladsen. Og sidste men ikke mindst er det den puslespilsbrik der afslutter områdefornyelsens mange projekter og sætter et fint punktum for et seksårigt projekt der har handlet om at sætte byens industrikulturarv i relief.

*...”for hvordan skal
en lysudsmykning
på tunnelen se ud?
Hvor omfattende skal
projektet være? Hvilke
farver skal lysene
have, hvilken retning
skal de lyse og kan de
komme til at genere
naboer og trafik?”*

Områdeformylse Hedehusene